

RTU studiju kurss "Mūsdienu pieeja terminu darināšanai: teorija un prakse"**33000 Datorzinātnes, informācijas tehnoloģijas un enerģētikas fakultāte****Vispārējā informācija**

Kods	DE0721
Nosaukums	Mūsdienu pieeja terminu darināšanai: teorija un prakse
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles; Brīvās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Marina Platonova - Doktors, Institūta direktors
Mācītspēks	Larisa Iljinska - Doktors, Profesors Tatjana Smirnova - Doktors, Asociētais profesors Tatjana Kelebeka - Doktors, Docents Zane Seņko - Docents (praktiskais) Alīna Vagele-Kricina - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	2 daļas, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	EN
Anotācija	Studiju kursa ietvaros tiks aplūkotas joprojām attīstībā esošās zinātniskās jomas – terminoloģijas, terminotikas un terminogrāfijas – teorētiskie priekšnoteikumi, izpētot dažādas pētniecības aktivitātes, platformas, rīkus, jau īstenotos un notiekošos projektus un kritiskās perspektīvas, kas veido tās pašreizējo pamatpraksi. Studiju kursā uzmanība tiek pievērsta terminoloģijas veidošanas procesa pamatparadigmu rūpīgai izpratnei un detalizētai analīzei, kā arī tam, kā jebkurā procesa posmā pieņemtie lēmumi ietekmē rezultātu kopumā, standartizācijas procesu, terminu saskaņošanas procesu, speciālo zināšanu apguvi un tehniska teksta tulkošanu. Studiju kursa ietvaros tiks aplūkota atšķirība starp klasiskajām un modernajām terminu darināšanas pieejām. Studiju kursā tiks aplūkoti tādi konceptuāli jautājumi kā terminoloģizācija, terminu darināšanas modeļi, informācijas kodēšana/dekodēšana, terminoloģijas pārvaldība, terminu ieguve, saskaņošana, savstarpējo atsauču veidošana, ietvara veidošana un tīkla analīze. Pēc studiju kursa pabeigšanas studenti iegūs padziļinātu izpratni par galvenajiem jēdzieniem un dažādām pieejām, kas piemērojamas gan teorētisko, gan praktisko pētījumu veikšanai attiecīgajā jomā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sniegt detalizētu pārskatu par mūsdienu pieejām terminu darināšanas procesā, veidojot un attīstot studentiem dziļāku izpratni par teorētisko ietvaru un empīrisku analīzi. Studiju kursa uzdevumi ir sniegt studentiem zināšanas un iemaņas: - saprast un balstīties uz esošajām terminoloģijas, terminotikas un terminogrāfijas definīcijām; - kontekstualizēt “moderno terminu darināšanas procesu” tradicionālās terminoloģizācijas prakses ietvaros un pretstatā tai; - izprast un analizēt dažādu (sadarbības, starpdisciplināru/transdisciplināru, starpinstitucionālu) infrastruktūras struktūru, kas raksturo pašreizējos un turpmākos terminu darināšanas centienus, ietekmi; - demonstrēt padziļinātu izpratni par terminoloģijas darināšanas teoriju, principiem un metodēm; - apgūt un attīstīt zināšanas par speciālām tematiskajām jomām terminoloģijas darbā; - demonstrēt spēju noteikt terminus un terminoloģiskās funkcijas, kas attiecas uz leksikas vienībām; - demonstrēt prasmi veikt informācijas izpēti un noteikt terminu analīzei būtisku informāciju; - kritiski pievērsties daudzām svarīgām mūsdienu tēmām, kas saistītas ar digitālo, vizuālo un multimodālo informāciju; - apspriest un apkopot virkni mūsdienu pieeju un metodoloģiju, kas noderīgas terminu darināšanā; - strādāt individuāli vai komandā, lai izstrādātu vadlīnijas un/vai pieeju digitālam terminu darināšanas projektam.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Analizēt dažādas terminu izpausmes mūsdienu multimodālajos tekstos, pievēršot uzmanību terminu darināšanas modeļu identificēšanai, īpašas nozīmes kodēšanai leksiskajiem elementiem, kuriem ir dažāds statuss un apzīmējums; pētīt, kā notiek nozīmes kodēšana un dekodēšana un kā tā tiek tālāk komunicēta, saskaņota un apstrādāta; kritiski novērtēt kolēģu darbus, iesniedzot individuāli vai komandā izstrādātu digitālo terminu darināšanas projektu.

Literatūra	Obligātā. / Obligatory: Dynamics and terminology : an interdisciplinary perspective on monolingual and multilingual culture-bound communication /edited by Rita Temmerman, Vrije Universiteit Brussel ; Marc Van Campenhoudt, ISTI - Haute École de Bruxelles., vi, 305 lpp. : ilustrācijas ; 25 cm. Terminradē Latvijā senāk un tagad : Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas 70 gadu jubilejas konferencei veltīts īsrakstu krājums /[atbildīgais par izdevumu Māris Baltiņš ; redaktors: Ieva Jansone, Regīna Jozauska ; recenzenti: Ina Druvieta, Zaiga Ikere] ; Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija. Rīga : Zinātne, ©2016 (Drukātava), 158, [1] lpp. : tabulas ; 21 cm. Drezens, Ernests, Zinātniskās un tehniskās terminoloģijas internacionalizācija : vēsture, pašreizējais stāvoklis un perspektīvas = Internationalization of scientific-technical terminology : history, state-of-the-art and perspectives /Ernests Drezens ; [tulkoņājas: Liene Voitkeviča, Valentīna Skujiņa ; angļu valodas kopsavilkuma tulkoņājis Agris Timuška ; zinātniskā redaktore Valentīna Skujiņa ; īpašvārdu rakstības konsultants Ojārs Bušs]. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2002 (Z un L), 70, [1] lpp. ; 20 cm. Meaning in Translation : illusion of precision /edited by Larisa Iljnska and Marina Platonova., xiii, 463 lpp. : diagrammas, ilustrācijas, tabulas ; 22 cm Platonova, Marina., Terminu darināšana un lietošana tematiskajā laukā "vide un ekoloģija" : kontrastīvā analīze = Term formation and application in the thematic field "environment and ecology" : contrastive analysis : promocijas darba kopsavilkums filoloģijas doktora grāda iegūšanai valodniecības zinātnes nozarē, apakšnozare: sastatāmā valodniecība /Marina Platonova ; [darba zinātniskais vadītājs Andrejs Veisbergs] ; Latvijas Universitāte. Humanitāro zinātņu fakultāte. Rīga : Latvijas universitāte, 2011 (RTU tipogrāfija), 54 lpp. ; 21 cm. The Language of Localization / compiled and edited by Katherine Brown-Hoekstra., 171 lpp. ; 22 cm. Papildu. / Additional: Brown, Victor Jacob., Engineering terminology : definitions of technical words and phrases /by Victor J. Brown. Chicago, Ill. : Gillette, 1939., 439, [4] lpp. : ilustrācijas ; 24 cm. Kara Warburton. The Corporate Terminologist John Benjamins Publishing Company, 2021 Abolfazl Zarnikhi. Towards a Systemic Model for Terminology Planning Cambridge Scholars Publishing, 2016 Platonova, Marina., Structural Representation of Terminology in Environment-Related Texts / Marina Platonova Iljnska, Larisa., Imagery of 'Black': Contrastive Approach to Color Term Analysis / Larisa Iljnska, Marina Platonova, Tatjana Smirnova Cabré, M. Teresa. Terminology : theory, methods and applications /M. Teresa Cabré ; ed. by Juan C. Sager ; transl. by Janet Ann DeCesaris Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publ. Co, cop. 1999, XII, 247, [1] p. : diagr. Platonova, Marina., Beyond Words: Recognizing and Interpreting Allusions in Technical Texts / Marina Platonova, Larisa Iljnska, Tatjana Smirnova Iljnska, Larisa., Coinage and Application of Metaphoric Terms in Scientific and Technical Texts: Contrastive Approach / Larisa Iljnska, Tatjana Smirnova, Marina Platonova Iljnska, Larisa., Green Light for Terminology Development : Chapter 21/ Larisa Iljnska, Marina Platonova, Tatjana Smirnova Platonova, Marina., Striving for Precision: Biblical Allusions in Terminology : Chapter 10/ Marina Platonova Platonova, Marina., Beyond Colour: The Evolution of Meaning Representation / Marina Platonova, Larisa Iljnska Platonova, Marina., Daži aspekti tematiskā lauka "vide un ekoloģija" terminu sistēmu veidošanā un analīzē / Marina Platonova Iljnska, Larisa., Lexical Innovation as a Form of Linguistic Creativity / Larisa Iljnska, Marina Platonova, Tatjana Smirnova Livia Körtevelyessy, Pavol Štekauer, Pavol Kačmár. Creativity in Word Formation and Word Interpretation Creative Potential and Creative Performance Cambridge University Press, 2022 Alba E. Ruz, Cristina Fernández-Alcaina, Cristina Lara-Clares. Paradigms in Word Formation: Theory and applications John Benjamins Publishing Company, 2022
Nepieciešamās priekšzināšanas	Angļu valoda B2/C1 (CEFR). Pamatzināšanas terminoloģijas teorijā un praksē.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakstundas	Patstāv. darbs	Kontakstundas	Patstāv. darbs
Ievads: Terminoloģijas/terminotikas/terminogrāfijas zinātniskās disciplīnas statuss.	2	6	0	0
Tradicionālā un modernā pieeja termina definēšanai.	2	6	0	0
Terminoloģiskās informācijas kodēšana: statuss un apzīmējums.	2	4	0	0
Terminu darināšanas modeļu klasifikācijas.	2	6	0	0
Terminu standartizācija: pieejas, globālie un vietējie standarti.	2	6	0	0
Termina darināšana: vienkāršie un sarežģītie termini.	2	4	0	0
Termina darināšana: atvasināšana.	2	4	0	0
Termina darināšana: apvienošana un strupināšana.	2	4	0	0
Termina darināšana: salikteni.	2	6	0	0
Termina darināšana: kanoniskās formas.	2	4	0	0
Termina darināšana: semantiskā maiņa – metafora un alūzija.	4	8	0	0
Priekšplāna informācija: terminu darināšana un jaunrade – neoloģismi.	2	6	0	0
Termina darināšana: uz krāsu balstīti termini.	4	8	0	0
Termina darināšana: sinonīmi, dubleti un varianti.	2	6	0	0
Terminoloģijas analīzes vadlīnijas: joma, tematiskais lauks, ietvars.	16	36	0	0
Kopā:	48	114	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj atpazīt pašreizējās terminoloģijas darināšanas pieejas teorētiskos priekšnoteikumus.	Semināri un diskusijas. Individuālais darbs vai darbs komandā. Eksāmens.
Spēj izteikt pamatotu viedokli par pieņemto terminotisko, terminoloģisko, terminogrāfisko prakšu kopumu, datorizētu terminoloģijas lingvistisko analīzi, terminoloģisko datu izpausmēm un to darināšanas paradigmām, nozares nepārtraukto attīstību.	Individuālais darbs vai darbs komandā. Tests. Eksāmens.
Spēs praktiski pielietot pašreizējās terminu darināšanas metodes un izstrādāt terminoloģizācijas stratēģijas un pasākumus.	Semināri un diskusijas. Eksāmens.
Spēj kritiski izvērtēt ar terminoloģijas analīzi saistītās problēmas.	Praktiskie uzdevumi. Eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Semināri un diskusijas	10
Praktiskie uzdevumi	15
Tests	15
Individuālais darbs vai darbs komandā	30
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	12.0	12.0	0.0		*			*	
2.	3.0	0.0	24.0	0.0			*			*